
Spis treści

Wstęp	11
CZĘŚĆ I. WPROWADZENIE DO FINANSÓW	13
Rozdział I. Nauka o finansach	15
Rozdział II. Pieniądz	17
1. Ewolucja pieniądza	17
Barter — 17. Pieniądz sztabkowy i monety — 18. System bimetaliczny i monometaliczny — 19. Pierwsze substytuty pieniądza monetarnego — 19. Rozszerzenie obiegu banknotów — 19. Zniesienie wymienialności banknotów — 20. Emisja znaków pieniężnych — 20. Pieniądz gotówkowy i bezgotówkowy — 21. Mnożnikowy mechanizm kreacji pieniądza przez banki — 21. Pieniądz elektroniczny — 22.	
2. Funkcje pieniądza i strumienie pieniężne	23
Podstawowe cechy pieniądza — 23. Funkcje pieniądza — 23. Strumienie pieniężne — 24.	
3. Wartość pieniądza w czasie	25
Koszt pieniądza w czasie — 25. Kapitał i oprocentowanie — 25. Dyskonto — 26. Inflacja i realna stopa procentowa — 26.	
Rozdział III. Rynki finansowe i ich instrumenty	28
1. Ogólne warunki emisji i obrotu papierami wartościowymi	28
Instrumenty rynków finansowych — 28. Publiczny obrót papierami wartościowymi — 30. Niepubliczny obrót papierami wartościowymi — 30. Rynek pierwotny i wtórny — 30. Forma emisji papierów wartościowych i jej konsekwencje — 31.	
2. Papiery wartościowe dłużne	31
Typy papierów wartościowych dłużnych — 31. Skarbowe papiery wartościowe — 32. Papiery wartościowe przedsiębiorstw i innych emitentów — 33. Bony skarbowe — 33. Obligacje skarbowe — 34. Papiery wartościowe dłużne przedsiębiorstw — 34. Weksle — 35.	
3. Papiery wartościowe własnościowe	36
Akcje i ich wartość nominalna — 36. Obrót akcjami — 37.	
4. Papiery wartościowe pochodne	39
Transakcje terminowe — 39. Transakcje opcyjne — 39.	
5. Rynek pieniężny	40
Charakterystyka rynku pieniężnego — 40. Instrumenty rynku pieniężnego — 40.	
6. Rynek kapitałowy	41
Instrumenty rynku kapitałowego — 41. Dochodowość instrumentów rynku kapitałowego — 41.	
Rozdział IV. Instytucje finansowe	43
1. Typy instytucji finansowych	43

Institucje wchodzące w skład polskiego systemu finansowego — 43. Skład systemu finansowego — 44.	
2. Funkcje instytucji finansowych	44
Pośrednictwo instytucji finansowych w obrocie kapitałami — 44. Przesunięcie konsumpcji w przyszłość — 44. Koncentracja kapitałów i transformacja pieniądza w czasie — 45. Zmniejszenie ryzyka finansowego — 46.	
3. Rola kapitałów własnych i kapitałów obcych	46
Kapitały własne — 46. Kapitały obce — 46.	
4. Kontrola publiczna nad instytucjami finansowymi	47
Zależność instytucji finansowych od zaufania publicznego — 47. Kontrola nad instytucjami finansowymi — 47.	
Rozdział V. Finanse publiczne	49
1. Pojęcie finansów publicznych	49
Instytucje kontrolujące finanse publiczne — 49. Krytyka zwiększania roli rządów w finansach — 49.	
2. Instytucje publiczne i samorządy	50
Autonomiczne instytucje publiczne — 50. Rada Polityki Pieniężnej — 50. Samorządy lokalne — 51.	
3. Budżet państwowy	53
Budżety centralne i lokalne — 53. Budżet państwa — 54.	
4. Dochody budżetowe	54
Główne pozycje dochodów budżetowych — 54. Podatki — 54. Inne źródła dochodów państwa — 55.	
5. Wydatki budżetowe	56
Wielkość wydatków — 56. Wydatki bieżące i inwestycyjne — 56.	
6. Deficyt budżetowy i jego finansowanie	56
Sposoby finansowania deficytu budżetowego — 56. Rola emisji papierów skarbowych w finansowaniu deficytu budżetowego — 57. Dług zagraniczny rządu — 57. Koszt obsługi długu — 58.	
7. Funkcja redystrybucyjna finansów publicznych	59
Wtórny podział dochodu narodowego — 59. Czynniki i cele redystrybucji dochodu przez państwo — 59.	
8. Funkcja alokacyjna finansów publicznych	60
Dobra publiczne i prywatne — 60. Rozdział dóbr publicznych — 60.	
9. Funkcja stabilizacyjna finansów publicznych	61
Dążenie władz publicznych do stabilizacji życia gospodarczego — 61. Instrumenty polityki stabilizacyjnej — 61.	
Wybrana literatura	63
CZĘŚĆ II. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	65
Rozdział VI. Analiza ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa	67
1. Sprawozdania finansowe przedsiębiorstwa i ich ocena	67
Sprawozdania finansowe — 67. Bilans przedsiębiorstwa — 68. Środki własne — 68. Środki obce — 68. Układ bilansu — 69. Bilans w analizach ekonomicznych — 69. Rachunek wyników — 70. Etapy analizy sprawozdań finansowych — 70.	
2. Analiza porównawcza	71
Analiza zmian wartości nominalnych — 71. Graficzne przedstawienie rezultatów analizy — 72.	
3. Analiza pozioma bilansu, obliczanie wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa	73
Zasady analizy poziomej bilansu — 73. Wskaźnik struktury kapitału — 74. Wskaźnik struktury	

majątku — 75. Wskaźnik ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa — 75.	
4. Bilans analityczny przedsiębiorstwa	76
Analiza pionowa bilansu — 76. Zasady opracowania bilansu analitycznego — 77. Wnioski z analizy pasywów — 77. Analiza aktywów — 79.	
5. Wpływ inflacji na ocenę sytuacji przedsiębiorstwa	80
Ustalenie wartości rzeczywistej — 80. Inflacja a rozwój przedsiębiorstwa — 81.	
Rozdział VII. Pozyskiwanie kapitałów	82
1. Kapitały własne	82
Kapitał podstawowy i inne składniki kapitałów własnych — 82. Zysk brutto i netto — 83. Podział zysku — 83. Zwiększanie kapitałów własnych przez wpłaty właścicieli — 84.	
2. Kapitał akcyjny	85
Wartość nominalna i cena akcji — 85. Emisje akcji — 85. Rentowność kapitałów własnych — 87.	
3. Kapitały obce	87
Rola kapitałów obcych — 87. Zobowiązania wobec przedsiębiorstw jako źródło finansowania — 88. Kredyt kupiecki — 88. Zobowiązania wobec Skarbu Państwa i instytucji publicznych — 89. Skład zobowiązań — 89. Ryzyko związane z wykorzystaniem środków obcych — 89.	
4. Efekt dźwigni finansowej	91
Dźwignia finansowa — 91. Stopa zwrotu na aktywach — 91.	
Rozdział VIII. Finansowanie aktywów	93
1. Skład aktywów	93
Środki trwałe — 93. Środki obrotowe — 93.	
2. Problem płynności	94
Płynność i rezultaty jej utraty — 94. Analiza wskaźnikowa płynności — 94. Prognozy płynności — 96. Obrona płynności przedsiębiorstwa — 97.	
3. Finansowanie inwestycji rzeczowych	97
Amortyzacja jako środek finansowania inwestycji — 98. Odpisy amortyzacyjne — 98. Leasing — 99. Stopa zyskowności inwestycji — 100. Okres zwrotu nakładów inwestycyjnych — 101. Obliczanie rzeczywistego okresu zwrotu nakładów inwestycyjnych — 101. Próg zysku — 103.	
4. Zarządzanie majątkiem obrotowym	105
Skład majątku obrotowego — 105. Zmienność zapotrzebowania na aktywa obrotowe — 105. Strategie finansowania aktywów obrotowych — 105. Kształtowanie składników majątku obrotowego na optymalnym poziomie — 107. Optymalizacja wielkości zasobów pieniężnych — 107. Optymalizacja stanu zapasów — 108. Problem należności — 109. Faktoring — 110. Okres obrotu majątku obrotowego — 111.	
5. Inwestycje finansowe przedsiębiorstwa	112
Kształtowanie portfela papierów wartościowych przedsiębiorstwa — 112. Zarządzanie portfelem papierów wartościowych przez banki — 114. Inwestowanie w fundusze inwestycyjne — 114.	
Wybrana literatura	115
CZĘŚĆ III. BANKOWOŚĆ	117
Rozdział IX. Podstawowe zasady działania banków	119
1. Banki i ich rodzaje	119
Banki detaliczne — 119. Banki inwestycyjne — 120. Dereglamentacja — 120. Banki komercyjne — 121. Banki spółdzielcze i samopomocowe — 121. Banki komunalne — 122. Kasy oszczędnościowo-pożyczkowe — 122.	
2. Banki w systemie bankowym	122
System bankowy — 122. Prawo bankowe — 123. Nadzór bankowy a bezpieczeństwo banków — 124. Główne zadania nadzoru bankowego — 124. Instytucje sprawujące nadzór bankowy	

— 126. Komisja Nadzoru Bankowego i Rada Polityki Pieniężnej — 126. Zadania Narodowego Banku Polskiego — 127.	
3. Zasady pracy i operacje bankowe	128
Zyski banku i ich pochodzenie — 128. Przychody odsetkowe i prowizje — 128. Operacje bankowe — 129. Produkty bankowe — 129.	
4. Ryzyko bankowe	130
Korelacja między zyskiem a ryzykiem — 130. Ryzyko a czas operacji — 131. Ryzyko utraty płynności przez bank — 131. Ryzyko kursowe — 132. Ryzyko niedopasowania stopy procentowej — 133.	
5. Funkcje banków w gospodarce	134
Specyfika przedsiębiorstwa bankowego — 134. Koncentracja kapitałów przez banki — 135. Transformacja pieniądza w czasie — 135. Realizacja rozliczeń finansowych i inne funkcje banków — 136.	
6. Organizacja banku i sieć placówek bankowych	136
Podział kompetencji w kierowaniu bankiem — 136. Centrala i sieć placówek terenowych — 137. Typy placówek bankowych — 138. Zróżnicowanie wielkości sieci bankowej — 138. Korzyści z rozbudowy sieci placówek bankowych — 139. Przenoszenie operacji bankowych poza placówki bankowe — 139. Bankowość elektroniczna, homebanking — 140. Bankowe grupy kapitałowe — 141.	
Rozdział X. Pozyskiwanie pieniądza przez bank	142
1. Kapitały własne banku	142
Skład kapitałów własnych — 142. Finansowanie kapitałów własnych — 143. Udział kapitałów własnych w pasywach i jego konsekwencje — 144. Kapitały własne a bezpieczeństwo depozytów — 144. Kapitały własne a wielkość kredytów — 145.	
2. Depozyty bankowe	145
Depozyty w pasywach banku — 145. Pochodzenie depozytów — 146. Oprocentowanie depozytów — 146. Zasady lokat bieżących — 147. Korzyści banków z lokat bieżących — 148. Zasady depozytów terminowych — 149. Oprocentowanie depozytów terminowych — 149. Kapitalizacja odsetek — 150. Rezerwy obowiązkowe na depozyty terminowe — 150.	
3. Emisja papierów wartościowych dłużnych przez banki	151
Podstawowe zasady emisji papierów wartościowych dłużnych — 151. Bony i obligacje bankowe — 151. Certyfikaty depozytowe — 152.	
4. Lokaty międzybankowe	152
Krótkoterminowe lokaty międzybankowe — 153. Lokaty pokrywające okresowy deficyt banku — 154. Lokaty przy deficycie strukturalnym — 154.	
Rozdział XI. Inwestycje bankowe	155
1. Aktywa i ich podział	155
Aktywa i operacje aktywne — 155. Aktywa niepracujące — 155. Aktywa pracujące — 156.	
2. Polityka aktywów i pasywów banku	157
Stopa i marża zysku — 157. „Złota reguła bankowa” — 158. „Reguła osadu we wkładach” — 158. Inwestowanie pieniędzy z lokat bieżących i krótkoterminowych — 159.	
3. Operacje kredytowe	160
Rodzaje kredytów — 160. Kredyty gospodarcze i ich typy — 161. Kredyty dla ludności — 163. Kredyty budowlano-mieszkaniowe — 164. Podstawowe zasady procedur kredytowych — 164. Dokumentacja kredytowa klienta — 165. Etapy procedur kredytowych — 166. Ocena zdolności kredytowej klienta — 166. Umowa kredytowa i monitoring kredytu — 168. Prowizja kredytowa — 168. Oprocentowanie kredytu — 169. Zasady spłaty kredytu — 170. Zabezpieczenia i ich wartość — 171. Zabezpieczenia osobiste i rzeczowe — 172. Hipoteka, przewłaszczenie i zastaw — 172. „Złe kredyty” — 173. Rezerwy na należności nieregularne — 174. Restrukturyzacja	

kredytów — 174. Windykacja kredytów — 175.	
4. Bankowe inwestycje w papiery wartościowe	176
Płynność papierów wartościowych — 176. Bankowe inwestycje w akcje — 176. Inwestycje w bony i obligacje skarbowe — 177.	
5. Lokaty międzybankowe czynne	177
Rozdział XII. Operacje pośredniczące	179
1. Operacje rozliczeń krajowych	179
Rozliczenia gotówkowe i bezgotówkowe — 179. Polecenia przelewu — 180. Czeki — 180. Karty płatnicze — 181. Rozliczenia międzybankowe — 182.	
2. Rozliczenia zagraniczne	183
Korzyści z rozliczeń zagranicznych — 183. Wymiana walut — 184. Bankowe umowy międzynarodowe — 184. SWIFT — 184. Akredytywa dokumentowa — 185.	
3. Gwarancje bankowe	186
Zasady gwarancji bankowych — 186. Najważniejsze typy gwarancji bankowych — 186.	
4. Pośrednictwo banków w obrocie papierami wartościowymi	187
Pośrednictwo w sprzedaży papierów skarbowych — 188. Pośrednictwo w emisji papierów dłużnych przedsiębiorstw — 188. Pośrednictwo w emisji akcji przedsiębiorstw — 190.	
Wybrana literatura	192